

RC-0467

M. Com. (Sem. III) Examination
November / December - 2018
Organized Markets

Time : 2 Hours]

[Total Marks : 50]

સૂચના :

નીચે દર્શાવેલ નિર્ણાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવકી પર અવસ્થા કળવી.
Fillup strictly the details of signs on your answer book.

Name of the Examination : **M. COM. (SEM. III)**

Name of the Subject : **ORGANIZED MARKETS**

Subject Code No. : **0 4 6 7** Section No. (1, 2,.....) : **Nil**

Seat No.:

--	--	--	--	--	--	--

Student's Signature

1) નીચેના પ્રશ્નનોના ટૂંકમાં જવાબ આપો (10)

- ઈન્ફોર્મેશન ટેકનોલોજીની વ્યાખ્યા આપો.
- શાખ મૂલ્યાંકન વખતે ધ્યાનમાં રાખવામાં આવતા પરિબળો જણાવો.
- શેરબજરની વ્યાખ્યા આપો.
- શેરબજરના સ્વનિયંત્રણના સાધનો જણાવો.
- શેરબજરમાં સોદાની પતાવટમાં ભાગ લેતા પક્ષકારો જણાવો.

2) નિયંત્રિત બજારોના વિકાસમાં સહકારી માર્કેટિંગ મંડળીઓની ભૂમિકાનું ટીકાત્મક પરીક્ષાણ કરો (13)
અથવા

2) ડિપોઝિટરીની સ્થાપના પાછળના હેતુઓ સ્પષ્ટ કરી તેનાથી વિવિધ પક્ષકારોને
થતા લાભો જણાવો (13)

3) તેરીવેટીવ બજારના વિવિધ સોદાઓની સમજૂતી આપો (13)
અથવા

3) સેબીના વિવિધ કાર્યો સમજાવી ભારતીય અર્થતંત્રમાં તેની કામગિરીનું ટીકાત્મક પરીક્ષાણ કરો (13)

4) ટૂંકનોંધ લખો (ગમે તે બે) (14)

- બજાર સમિતિના કાર્યો અને ફરજો.
- શેરબજરના વિવિધ ભાવ નિર્દેશકો.
- શેરબજરના મધ્યસ્થીઓ.
- ઓવર ઘ ફાઉન્ડર ઓફિચિયલ ઓર્ડર ઇંડિયા (OTC)

* R C - 0 4 6 8 *

RC-0468

COLLEGE
LIBRARY

M. Com. (Sem. III) Examination
November / December – 2018
Financial Management : Paper - I
(New Course)

Time : 2 Hours]

[Total Marks : 50

સૂચના :

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાળીવાળી કિગતો ઉત્તરવહી પર અયથ્ય લખવી.
 Fillup strictly the details of signs on your answer book.

Name of the Examination :

M. COM. (SEM. III)

Name of the Subject :

FINACIAL MANAGEMENT : PAPER - I (NEW)

Subject Code No. :

0	4	6	8
---	---	---	---

 Section No. (1, 2,.....) :

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

૨ . જમણી બાજુના અંક પ્રક્રના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

૩ . તમારા ઉત્તરો સ્પષ્ટ અને મુદ્દાસર હોવા જોઈએ.

૧ . નીચેનાં પ્રક્રના દ્રંકમાં ઉત્તર આપો.

૧૦

૧ જોખમ વલણ એટલે શું?

૨ સીડ કેપિટલ એટલે શું?

૩ જાહેર થાપણો એટલે શું?

૪ ઇન્વેન્ટરી અંકુશનો અર્થી સમજાવો.

૫ ઇન્ટરેસ્ટ રેટ સ્વેપ્સ એટલે શું?

૨ (અ) ભારતીય નાણાંકીય તંત્ર વ્યવસ્થાના ઝ્યો ચચ્યો. ૭

(બ) ચલણ સ્વેપ્સના પ્રકારો સમજાવો. ૭

અથવા

૨ (અ) જોખમ સંચાલનનું સ્વરૂપ સમજાવો. ૭

(બ) નાણાબજારનાં સાધનો દ્રંકમાં સમજાવો. ૭

૩ (અ) રોકડની જરૂરીયાતને કયા પરિબળો અસર કરે છે? ૭

(બ) ખાનગી ભરણાના લાભો સમજાવો. ૭

અથવા

૩ (અ) ડિમન્ડ ચુકવણીની શરતો સમજાવો.. ૭

(બ) ઇન્વેન્ટરી ધારણ કરવાની જરૂરીયાત વર્ણવો. ૭

૪ (અ) ટ્રેકનોધ લ.ખો. (ગમે તે એક)

૪

૧ એશિયન ડેવલોપમેન્ટ બેંક

૨ જોખમી મૂડીરોકાણ લંડોળો

૩ પુનઃ વરદી બિંદુ

(બ) વિરાટ લિ. ની ઇન્વેન્ટરીમાં નીચેની ચીજવસ્તુઓનો સમાવેશ થાય છે. એ કંપની ઇન્વેન્ટરી અંકુશની અ.બ.ક. વિશ્લેષણની પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરવા માંગે છે. તો તમે કેવી રીતે માર્ગદર્શન પૂરું પાડશો?

ચીજવસ્તુઓ	એકમો	એકમદીઠ કિંમત (રૂ.) માં
૧	૬૦૦૦	૭૫
૨	૪૦૦૦	૧૦૦
૩	૧૫૦૦૦	૨
૪	૧૦૦૦૦	૧૦
૫	૬૦૦૦	૧
૬	૬૦૦૦	૮
કુલ	૫૪૦૦૦	

ENGLISH VERSION

Instruction : (1) As per the instruction no. 1 of page no. 1

(2) Figures to right indicate full marks of questions.

(3) Your answer should be clear and to the point.

1 Answer in brief :

10

1 What is risk attitude?

2 What is seed capital?

3 What is public deposit ?

4 Explain the meaning of Inventory Control.

5 What is interest rate swaps?

2 (a) Discuss the function of Indian Financial System.

7

(b) Explain the types of Currency SWAPS.

7

OR

2 (a) Explain the nature of risk management.

7

(b) Describe in short the instruments of Money Market.

7

3 (a) What are the factors affecting cash requirement?

7

(b) Explain the advantages of Private Placement.

7

OR

RC-0469

M. Com. (Part - II) (Sem. III) Examination
November / December - 2018
Strategic Management - I
(New Course)

Time : 2 Hours]

[Total Marks : 50]

સૂચના :

નીચે દર્શાવેલ નિયમો વિગતો ઉત્તરપત્રી પર અવસ્થા લખવી.
 Fillup strictly the details of signs on your answer book.

Name of the Examination : **M. COM. (PART - II) (SEM. III)**

Name of the Subject : **STRATEGIC MANAGEMENT - I (NEW)**

Subject Code No. : **0 4 6 9** Section No. (1, 2,....) : **Nil**

Seat No. :

<input type="text"/>				
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Student's Signature

1 નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (10)

1. આર્થદર્શન (VISION) એટલે શું?
2. કાર્યસપાઠીની વ્યૂહરચના એટલે શું?
3. સમજાવો : 'પડતર નેતૃત્વ'.
4. વ્યવસ્થાતંત્રીય સક્ષમતા પરિબળો એટલે શું?
5. અભિવૃદ્ધિ એટલે શું?

2 (a) વ્યૂહાત્મક સંચાલનના મહત્વની ચર્ચા કરો. (7)

(b) બજારકિયા સક્ષમતા પરિબળો ચર્ચો. (6)

અથવા

2 (a) શુવન ધ્યેય એટલે શું? તેના લક્ષણો જણાવો. (7)

(b) મૂલ્યસાંકળ વિશ્લેષણની પ્રાથમિક પ્રવૃત્તિરોણી ચર્ચા કરો. (6)

3 (a) આધુનિકરણની વ્યૂહરચનાની વિગતવાર ચર્ચા કરો. (7)

(b) સંશોધન અને વિકાસની નીતિઓની ચર્ચા કરો. (6)

અથવા

3 (a) કર્મચારી સંબંધી નીતિઓ ચર્ચો. (7)

(b) સંયોજનના ફાયદાઓ અને મર્યાદાઓની ચર્ચા કરો. (6)

4 કોઈ પણ બેના જવાબ આપો : (14)

1. ધંધાકિય પર્યાવરણ વિશ્લેષણનું મહત્વ.
2. TQM.
3. મૂડીકરણના સિદ્ધાંતો.
4. વ્યૂહાત્મક ધંધાકિય એકમ.

ENGLISH VERSION

Instruction : As per the instruction of page no. 1.

1 Answer the following in brief: (10)

1. What is meant by 'VISION'?
2. What is meant by Functional Level Strategy?
3. Explain the term 'Cost Leadership'.
4. What is meant by Organisational Capability Factors?
5. What is meant by Promotion?

2 (a) Discuss the importance of Strategic Management. (7)

(b) Discuss the Marketing Capability Factors. (6)

OR

2 (a) What is 'Mission'? State its characteristics. (7)

(b) Explain the Primary Activities of Value Chain Analysis. (6)

3 (a) Discuss the Modernization Strategy in Detail. (7)

(b) Discuss the Research & Development Policies. (6)

OR

3 (a) Discuss the Personnel Policies. (7)

(b) Explain the Merits and Demerits of Merger. (6)

4 Answer any two : (14)

1. Importance of Organisational Environment Analysis.
2. TQM
3. Theories of Capitalization.
4. Strategic Business Unit.

* R C - 7 0 1 6 *

RC-7016

M. Com. (Part - II) (Sem. III) Examination
November / December - 2018
Strategic Management - I

(Old Course)

Time : 2 Hours]

[Total Marks : 50

સૂચના :

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
 Fillup strictly the details of signs on your answer book.

Seat No.:

<input type="text"/>					
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Name of the Examination :

M. Com. (Part - II) (Sem. III)

Name of the Subject :

Strategic Management - I (Old Course)

Subject Code No. :

7 0 1 6

Section No. (1, 2,.....) : Nil

Student's Signature

1 ટૂકમાં જવાબ આપો :

10

- (1) ગાર્ભિત વ્યૂહરચના એટલે શું ?
- (2) બજારક્રિયા સક્ષમતા પરિબળો જણાવો.
- (3) વૈશ્વિક બજાર પસંદગીને અસર કરતા પરિબળો જણાવો.
- (4) સંસાધનોનો અસરકારક ઉપયોગ એટલે શું ?
- (5) ધંધાકીય પર્યવરણ વિશ્લેષણ એટલે શું ?

2 (અ) કંપની કક્ષાની વ્યૂહરચનાનો અર્થ આપી વ્યૂહરચનાના મૂલ્ય આધારિત 7

અભિગમ અને કંપની પોર્ટફોલિયો અભિગમની ચર્ચા કરો.

(બ) ધંધાકીય પર્યવરણના આર્થિક પરિબળો ચર્ચો. 6

અથવા

2 (અ) વ્યૂહાત્મક સંચાલનની વ્યાખ્યા આપી તેનું મહત્વ સમજાવો. 7

(બ) ધંધાકીય પર્યવરણનું વિશ્લેષણ શા માટે જરૂરી છે ? 6

3 (અ) ટ્રાન્સનેશનલ વ્યૂહરચનાનો અર્થ આપી તેના ફાયદાઓ અને મર્યાદાઓ 7
 જણાવો.

(બ) વૈશ્વકીકરણના જોખમો સમજાવો. 6

અથવા

3 (અ) વૈશ્વકીકરણના ફાયદાઓ સમજાવો. 7

(બ) વૈશ્વિક બજાર પ્રવેશ વ્યૂહરચનાઓ પૈકી કોઈ પણ બેની ટૂકમાં ચર્ચા કરો. 6

- ૪ નીચેના પૈકી કોઈ પણ બે ટૂંકનોંધ લખો :
- બિજનેસ પ્રોસેસ રિ-એન્જિનિયરિંગ
  - સ્પર્ધાત્મક લાભ
  - મૂલ્ય સાંકળ વિશ્લેષણ
  - SWOT વિશ્લેષણ.

૧૪

ENGLISH VERSION

Instruction : As per the instruction of page no. 1.

1 Answer in brief : 10   - What is meant by Implied Strategy ?   - State the factors of Marketing Capabilities.   - State the factors affecting the selection of Global Market.   - What is meant by Effective Use of Resources ?   - What is meant by Organizational Environment Analysis ?   2 (a) Give the meaning of Corporate Level Strategy and discuss the Value Based Approach and Corporate Portfolio Approach. 7   (b) Discuss the Economic Factors of Organizational Environment. 6
OR
2 (a) Give the meaning of Strategic Management and explain its importance. 7   (b) Why it is necessary to analyze the Organizational Environment ? 6   3 (a) State the meaning of Transnational Strategy and state its advantages and disadvantages. 7   (b) Explain the Risk of Globalization. 6
OR
3 (a) Explain the advantages of Globalization. 7   (b) Explain any two strategies of Global Market Entry Strategies. 6   4 (a) Write any two short notes : 14   - Business Process Re-engineering   - Competitive Advantage   - Value Chain Analysis   - SWOT Analysis

RC-0470

M. Com. (Sem. III) Examination
November / December - 2018
Advanced Statistics : Paper - VII

Time : 2 Hours]

[Total Marks : 50]

સૂચના :

(1)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
 Fillup strictly the details of signs on your answer book.

Name of the Examination : **M. COM. (SEM. III)**

Name of the Subject : **ADVANCED STATISTICS : PAPER - VII**

Subject Code No. : **0 4 7 0** Section No. (1, 2,.....) : **Nil**

Seat No.:

<input type="text"/>					
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Student's Signature

- (2) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નનાં પૂરા ગુણ સૂચવે છે.
 (3) સાંખ્યિકીય કોષ્ટકો વિનંતી કરવાથી આપવામાં આવશે.
 (4) સાધા કેલ્ક્યુલેટરનો ઉપયોગ કરી શકાશે.

1 નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો :**10**

- (1) યદ્યચ્છ નિર્દર્શન પદ્ધતિની મર્યાદા જણાવો.
- (2) નિર્દર્શનું કદ નક્કી કરવા માટે સાપેક્ષ ભૂલનો ઉપયોગ સમજાવો.
- (3) સંપૂર્ણ યદ્યચ્છ અભિકલ્પનાનાં ફાયદાઓ જણાવો.
- (4) પ્રયોગોની અભિકલ્પનામાં “યદ્યચ્છન” સમજાવો.
- (5) 8 લાખની વસ્તીવાળા એક શહેરમાં અમુક રોગનું પ્રમાણ p નું આગણન કરવું છે. કામગલાઉ નિર્દ્શ તપાસ કરતાં સમાચિ પ્રમાણ P નો આગણક $\hat{P} = 2\%$ માલૂમ પડ્યો. જો P નો વિચલનાંક 20% હોય તો સમાચિ પ્રમાણ P નું આગણન કરવા માટે નિર્દર્શનું કદ શોધો.

- 2** (a) યદ્યચ્છ બ્લોક રચનાનાં વિચરણનાં સાંખ્યિકીય પૃથ્વકરણની પદ્ધતિ સમજાવો. **7**
 (b) સંપૂર્ણ યદ્યચ્છ રચનામાં નાન કિંમતનાં આગણન માટેની પદ્ધતિ સમજાવો. **6**

અથવા

- 2** (a) સંપૂર્ણ યદ્યચ્છ રચનાનાં વિચરણનાં સાંખ્યિકીય પૃથ્વકરણની પ્રક્રિયા સમજાવો. **7**
 (b) સ્થાયી અસર મોડેલ અને યદ્યચ્છ મોડેલ સમજાવો. **6**

- 3 (a) યદ્યજ બ્લોક રચનામાં નાણ કિમતનાં આગણન માટેની પદ્ધતિ સમજાવો. 7
 (b) પુનઃસ્થાપન સિવાયનાં સરળ યદ્યજ નિર્દર્શન માટે પ્રયત્નિત સંકેતોમાં
 સા. ક. કે.

$$E(s^2) = s^2 \quad જ્યાં \quad s^2 = \frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (y_i - \bar{y})^2, \quad s^2 = \frac{1}{N-1} \sum_{i=1}^N (y_i - \bar{y})^2$$

અથવા

- 3 (a) વિશ્વસનીયતા અંક $(1-\alpha)$ સાથે Pની ભૂલ α કરતાં ઓછી હોય એ 6
 માટે નિર્દર્શનનું કદ શોધવાનું સૂત્ર મેળવો. તથા એની સમજૂતિ આપો.
 (b) ટામેટાની પાંચ જાતોને જુદા-જુદા ખોટમાં વાવતાં તેમાંથી મળતી 8
 (ક્રિનટલમાં) નીચે પ્રમાણે છે. તો “ટામેટાની પાંચ જાતોની સરેરાશ ઉપજ
 એક સમાન છે.” એમ કહી શકાય $\%$ ની સાર્થકતાની કક્ષાનો ઉપયોગ કરો.

જાત T ₁	26	31	30	36	-	-
જાત T ₂	50	45	38	46	44	-
જાત T ₃	40	44	29	-	-	-
જાત T ₄	41	31	39	40	37	43
જાત T ₅	50	30	35	45	-	-

- 4 (a) નિર્દ્યજ સૂક્ષ્મતાવાળા નિર્દર્શનનું કદ નક્કી કરવાની પદ્ધતિ સમજાવો. 7
 (b) પ્રયત્નિત સંકેતોમાં સાબિત કરો કે, $E(P) = P$ અને

$$v(P) = \left[\frac{1}{n} - \frac{1}{N} \right] \frac{NP}{(N-1)}.$$

અથવા

- 4 (a) સરળ યદ્યજ નિર્દર્શનમાં, સમાચિનાં નિર્દ્યજ કરેલા એકમને કોઈપણ ઝો 4
 વખતે પસંદ થવાની સંભાવના, તે એકમની પ્રથમ ઝો વખતે પસંદ થવાની
 સંભાવનાની બરાબર હોય છે એમ સાબિત કરો.
 (b) સીમિત સમાચિનું શુદ્ધિપદ અને સૂક્ષ્મતા અને દક્ષતા સમજાવો. 3
 (c) નિર્દર્શકદનું આગણન કરવા માટે વિચલનાંકનો ઉપયોગ સમજાવો. 4

RC-0473

COLLEGE
LIBRARY

M. Com. (Sem. III) Examination

November / December - 2018

Financial & Management Accounting Paper - VII

Time : 2 Hours]

[Total Marks : 50]

સૂચના :

(1)

નીચે દર્શાવેલ નિશાળીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
 Fill up strictly the details of signs on your answer book.

Name of the Examination :

M. COM. (SEM. 3)

Name of the Subject :

FINANCIAL & MANAGEMENT ACCOUNTING - VII

Subject Code No. : 0 4 7 3   Section No. (1, 2, ...) : Nil

Seat No.:

--	--	--	--	--	--	--

Student's Signature

(2) જમણી બાજુએ દર્શાવેલ અંક પ્રશ્નના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

(3) જરૂરી ગણતરીઓ જવાબના ભાગરૂપે ગણવામાં આવે છે.

1 (1) એક ઉત્પાદકીય કંપની ચાલુ વર્ષ અને ત્યાર પદ્ધીના વર્ષોને લગતી માહિતી આપે છે : 5

પ્રમાણિત ઉત્પાદન જથ્થો - 10,000 એકમો

વેચાણ કિંમત - એકમદીઠ રૂ. 12

પ્રમાણિત ઉત્પાદને પ્રમાણિત ચલીત ખર્ચ - રૂ 60,000

પ્રમાણિત સ્થિર પરોક્ષખર્ચ - રૂ. 30,000

વર્ષ	2015	2016	2017
ખરેખર વેચાણ (એકમોમાં)	8000	10000	12000
ખરેખર ઉત્પાદન (એકમોમાં)	12000	8000	10000

બધી જ પરિસ્થિતિમાં ખરેખર પડતર અને પ્રમાણિત પડતર સરખા છે. સમાવેશી

પડતર પદ્ધતિએ ગ્રાણી વર્ષનું નફો અને પડતર દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

2 (2) એક ઉત્પાદક ચાર વસ્તુઓનું ઉત્પાદન અને વેચાણ કરે છે. તેમનું વેચાણ મિશ્રણ 5

'P' 25% 'Q' - 40% 'R', - 30% 'S' 5% છે. તેનું માસિક બજેટ

મુજબનું 100% ઉત્પાદનશક્તિએ વેચાણ રૂ. 60000 છે.

એકમદીઠ ચલીત પડતર નીચે મુજબ છે :

ઉત્પાદન	P	Q	R	S
---------	---	---	---	---

ચ. ખર્ચ, વે.કિના

ટકામાં	50%	70%	80%	40%
--------	-----	-----	-----	-----

સ્થિર ખર્ચ દર મહિને રૂ. 16,750 છે. સમગ્રપણે બધી વસ્તુઓનું સમતૂટબિંદુ ગણો.

2 અંશ લિ.ની નીચેની વિગતો પરથી તમારે 31 માર્ચ 2018ના રોજ પૂરા થતા વર્ષ માટે 14

પડતર અને નફાનું પત્રક તૈયાર કરવાનું છે :

- (1) સિમાન્ત પડતર પદ્ધતિને આધારે
- (2) સમાવેશી પડતર પદ્ધતિને આધારે

અને બંને પત્રકોના નફાના તફાવતના કારણો પણ જણાવવાના છે.

અંશ લિ. 100% ઉત્પાદન શક્તિએ વાર્ષિક 2,00,000 એકમોનું ઉત્પાદન કરી શકે છે. તા. 31 માર્ચ 2018ના રોજ પૂરા થતા વર્ષ દરમ્યાન કંપનીએ તેની 80% ઉત્પાદન શક્તિએ કાર્ય કર્યું છે. અંદાજીત ચલિત ઉત્પાદન પડતર એકમદીઠ રૂ. 11 છે, ચલિત વેચાણ ખર્ચ એકમદીઠ રૂ. 6 છે અને સ્થિર વેચાણ ખર્ચ વાર્ષિક રૂ. 3,00,000 હતી.

વેચાણ કિંમત - એકમ દીઠ રૂ. 50.

સ્ટોક : તા. 31-3-18ના રોજ - 20000 એકમો.

તા. 31-3-17ના રોજ - 10000 એકમો.

પ્રમાણિત ચલિત ઉત્પાદન પડતર કરતાં ખરેખર ઉત્પાદન પડતર રૂ. 35,000 વધુ હતી.

ચલિત પરોક્ષ ખર્ચની વસુલાત રૂ. 40,000 (એકમદીઠ રૂ. 2) ઓછી હતી .

અથવા

2 સ્નેહ લિ.ની વર્ષ 2018ની વિવિધ વસ્તુઓની અંદાજીત આવકની વિગતો નીચે મુજબ છે : 14

વિગત	પેદાશ A	પેદાશ B	પેદાશ C
વેચાણ (રૂ.)	4,00,000	10,00,000	6,00,000
વેચેલ માલની પડતર (વેચાણ કિંમતની ટકાવારી)	55%	56%	45%
વેચાણ ખર્ચ (વેચાણ કિંમતની ટકાવારી)	10%	18%	15%
સ્થિર ખર્ચ (રૂ.)	84,000	2,10,000	1,26,000
કરવેરાનો દર (ટકામા)	40%	40%	40%

બધી જ વસ્તુઓનું ઉત્પાદન એક જ પ્રકારની સવલતો અને સમાન વહીવટી અંકુશ હેઠળ કરવામાં આવે છે. સ્થિરખર્ચ તેના બજેટ મુજબના વેચાણ મૂલ્યના પ્રમાણમાં ફાળવવામાં આવે છે.

જરૂરી છે :

- (1) ઉપરની વિગતો પરથી સમગ્રપણો કંપનીના બજેટ મુજબના સમતૂટ બિંદુની ગણતરી કરો.
- (2) જો વસ્તુ 'B'ના અંદાજીત વેચાણમાંથી અડધા ભાગની રકમનું વેચાણ વસ્તુ 'A' અને વસ્તુ 'C'ના ઉત્પાદનમાં સરખે હિસ્સે તબદીલ કરવામાં આવે અને બજેટ મુજબ કુલ વેચાણ મૂલ્ય તેનું તે જ રહેતો વસ્તુવાર નવી અંદાજીત આવકનું પત્રક તૈયાર કરો.
- (3) ઉપરોક્ત (2)માં દર્શાવ્યા મુજબ વસ્તુ મિશ્રણ બદલવાથી થતાં ફેરફારોને કારણો કંપનીનું બજેટ મુજબનું સમગ્ર નવું સમતૂટ બિંદુ શોધો.

3 (a) એક નવા એકમના ઉત્પાદન અને વેચાણ માટે કંપની રૂ. 4,00,000નું રોકાણ કરવું 8
કે નહીં તે માટે વિચારી રહી છે. એકમદીઠ ચલિત ખર્ચ રૂ. 6 છે. નવા એકમની
અંદાજીત વેચાણકિમત એકમદીઠ રૂ. 10 છે. વાર્ષિક સ્થિરખર્ચ રૂ. 20,000
થશે. પ્રોજેક્ટનું અંદાજીત આયુષ્ય છ વર્ષનું છે. તેની ભંગાર કિમત રૂ. 20,000
છે. કંપનીનો મૂડી પડતરનો દર 15% છે. પ્રથમ વર્ષનું અંદાજીત વેચાણ ઓછામાં
ઓછું 40,000 એકમો છે.

જરૂરી છે :

(1) પ્રથમ વર્ષ માટે અંદાજેલ વેચાણ બાકીના વર્ષોમાં પણ જળવાઈ રહેશે
એવી ધારણા સાથે પ્રોજેક્ટનું ચોખ્યું વર્તમાન મૂલ્ય શોધો.

(2) પ્રોજેક્ટ સ્વીકારવા માટે જરૂરી ઓછામાં ઓછું વેચાણ જણાવો.

નોંધ : રૂ. 1નું 15% વટાવે છ વર્ષની અન્યુદ્ધિતી કિમત રૂ. 3.7845 અને છ વર્ષના
અંતે રૂ. 1નું 15%ના વટાવે વર્તમાન મૂલ્ય રૂ. 0.4323 છે.

(b) એક કંપની રૂ. 3,60,000ની મૂડી પડતરની કિમતનું એક યંત્ર સ્થાપવા વિચારે છે. 6
યંત્રનું આયુષ્ય 5 વર્ષનું છે અને તેના આયુષ્યને અંતે ભંગારકિમત શૂન્ય રહેશે.
યંત્ર વાર્ષિક ઘસારા બાદની ચોખ્યી ઉપજ રૂ. 68,000 મેળવશે. કંપનીનો કરવેરા
દર 45% છે.

(પાંચ) 5 વર્ષ માટે ચોખ્યું વર્તમાન મૂલ્ય નીચે મુજબ રહેશે :

વટાવનો દર (ટકા)	14	15	16	17	18
ક્યુઝ્યુલેટીવ પરીબળ	3.43	3.35	3.27	3.20	3.13
તમારે આ દરખાસ્તનો આંતરિક બળતરનો દર ગણવાનો છે.					

અથવા

3 એક કંપનીની પેદાશની પડતરનું માળખું નીચે મુજબ છે :

14

એકમ દીઠ પડતર

(રૂ.)

પ્રત્યક્ષ માલ-સામાન	60
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	80
અન્ય ચલિત ખર્ચ	50
સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ	40

કુલ

230

ઉપરની પેદાશ હાલમાં એક યંત્ર દ્વારા ઉત્પાદીત કરવામાં આવે છે; જેની ચોપડે કિમત
રૂ. 1,00,000 છે. આ યંત્ર પાંચ વર્ષ પહેલાં રૂ. 1,50,000માં ખરીદવામાં આવ્યું હતું.
યંત્રનું વાસ્તવમાં અંદાજીત આયુષ્ય 15 વર્ષ હતું અને સીધી લીટીની પદ્ધતિ શૂન્ય ભંગાર
કિમત સુધી ઘસારો ગણવામાં આવતો હતો. યંત્રની 1000 એકમો ઉત્પાદન કરવાની
શક્તિ છે. હાલમાં યંત્ર પૂર્ણ ઉત્પાદશક્તિએ કાર્ય કરે છે. ઉત્પાદીત થતી એકમો એકમદીઠ
રૂ. 300 લેખે વેચાય છે. યંત્રનો મૂળ ઉત્પાદક યંત્રના નવા સ્વરૂપના બદલામાં આ યંત્ર
સ્વીકારવા ઓફર કરે છે. જૂના યંત્રના રૂ. 60,000 બાદ ગર્ણીતા નવું યંત્ર રૂ. 1,80,000માં
પડશે. વેચક બાકીની રકમની ચૂકવણી પટે 1 વર્ષની શાખ આપવા તૈયાર છે.

નવા યંત્ર સાથે સંબંધિત અંદાજિત પડતર નીચે મુજબ હશે.
ઓકમ દીઠ પડતર

(ર.)

પ્રત્યક્ષ ભાલ-સામાન	60
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	50
અન્ય ચલિત પરોક્ષખર્ચ	40
સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ	48
કુલ	198

સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ અન્ય વિભાગો ખાતેથી ફાળવેલા તથા યંત્રના ઘસારા સહિતના છે. બંને પ્રકારના યંત્રનો જાળવણી ખર્ચ સરખો જ છે. જૂનું યંત્ર સારી ચાલુ સ્થિતિમાં છે અને બાકીના 10 વર્ષ સુધી વાપરી શકાશે. નવા યંત્રનું અંદાજ આયુષ્ય 10 વર્ષનું છે, જેની ભંગાર કિંમત શૂન્ય છે. નવું યંત્ર પર શૂન્ય ભંગાર કિંમત સુધી સીધી લીટીની પદ્ધતિએ ઘસારો ગણવામાં આવે છે. કંપનીનો કરવેરાના દર 35% છે. મૂડીની પડતર 10% છે. વર્તમાન મૂલ્ય નીચે મુજબ છે :

Year	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
PV at 10%	1.00	0.909	0.826	0.751	0.683	0.621	0.564	0.513	0.467	0.424	0.386

કંપનીના સંચાલકો નવું યંત્ર ખરીદવું કે કેમ એ અંગે તમારી સલાહ માંગે છે. સંચાલકો ભવિષ્યમાં ઉત્પાદન અને વેચાણ વાર્ષિક 1000 એકમોનું રહેશે એવી અપેક્ષા રાખે છે.

12

4 ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ ગ્રાફ)

- (1) સીમાન્ત પડતર પદ્ધતિમાં સ્ટોકનું મૂલ્યાંકન
- (2) રોકડપ્રવાહ અને હિસાબી નક્ષે
- (3) આંતરિક વળતરના દરની પદ્ધતિ
- (4) ઉત્પાદકતાનું મહત્વ
- (5) સીમાન્ત પડતર પદ્ધતિના અનુમાનો

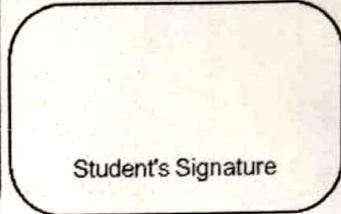
RC-0471
M. Com. (Sem. III) Examination
November / December - 2018
Advanced Statistics : Paper - VIII

Time : 2 Hours]

[Total Marks : 50]

સૂચના :

(1)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fillup strictly the details of signs on your answer book.		Seat No.:
Name of the Examination : M. COM. (SEM. III)		
Name of the Subject : ADVANCED STATISTICS : PAPER - VIII		
Subject Code No. : 0 4 7 1 Section No. (1, 2,.....) : Nil		

- (2) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નનાં પૂરા ગુણ સૂચવે છે.
- (3) સાંખ્યિકીય કોષ્ટકો વિનંતી કરવાથી આપવામાં આવશે.
- (4) સાધા કેલ્ક્યુલેટરનો ઉપયોગ કરી શકાશે.

1 નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો :

10

(1) નીચે આપેલી માહિતી પરથી નેટવર્ક આકૃતિ દોરો :

2

કાર્ય	a	b	c	d	e	f
અગાઉનાં કાર્યો	-	a	a	a	c,d	b,e

(2) જો રમતનો શ્રેણિક $B = \begin{bmatrix} o & -p & -q \\ p & o & -r \\ q & r & o \end{bmatrix}$ હોય તથા જો

3

$p > o, q < 0, r > 0$ હોય તો, બતાવો કે B માટેની ઈન્ફિનિટી

વ્યૂહરચના $\left[\frac{r}{k}, \frac{-q}{k}, \frac{p}{k} \right]$ થશે. જ્યાં $k = p - q + r$.

2

(3) નીચેની રમત માટે, લઘુ-ગુરુ અને ગુરુ-લઘુ કિંમત શોધો.

$$\begin{bmatrix} -1 & 9 & 6 & 8 \\ -2 & 10 & 4 & 6 \\ 5 & 3 & 0 & 7 \\ 7 & -2 & 8 & 4 \end{bmatrix}$$

1

[Contd.....]

(4) નીચેની માહિતી પરથી અપેક્ષિત કિંમત અને વિચરણાની ગણતરી કરો.

કાર્યો સમય દિવસોમાં

	t_o	t_m	t_p
1-2	3	3	9
1-3	2	5	14
2-4	1	4	7
3-4	2	5	8

2 (a) PERT એટલે શું ? તથા અપેક્ષિત અને પરિબળોની વહેંચણી સમજાવો. 6

(b) એક પ્રોજેક્ટનાં PERT સંબંધિત કાર્યો અંગે નીચે પ્રમાણે માહિતી મળે છે. 8

કાર્ય	1-2	2-3	2-4	3-5	1-6	6-7	7-8	5-8	4-5
અપેક્ષિત સમય	14	28	10	22	12	22	36	8	14
પ્ર.વિ.	5	4	2	2	1	3	3	2	1

તો આ માહિતી પરથી

- (1) નેટવર્ક આકૃતિ દોરો.
- (2) કટોકટી પથ શોધો.
- (3) પ્રોજેક્ટ ઓછામાં ઓછા 65 દિવસોમાં પૂરો થાય તેની સંભાવના શોધો.
- (4) પ્રોજેક્ટ માટે 93.319% સાથેનો સમયગાળો શોધો.

અથવા

2 (a) C.P.M. એટલે શું ? તથા LST કુલ પ્રવાહિતા અને નિરપેક્ષ પ્રવાહિતતા 6 સમજાવો.

(b) એક યોજનાની પ્રવૃત્તિઓનો સમયગાળો અને માણસ/દિવસની વિગતો નીચે 8 પ્રમાણે છે. તો યોજનાની નેટવર્ક આકૃતિ દોરો. કટોકટી પથ શોધો અને જો યોજનાનાં સંચાલન માટે 22 માણસો જ ઉપલબ્ધ હોય તો પ્રવૃત્તિને માણસોની લાયકાત મુજબ યોગ્ય રીતે ગોઠવો.

પ્રવૃત્તિ	1-2	2-5	2-6	4-8	5-9	6-9	1-3	8-9	7-8	1-4	3-7
સમયગાળો(દિવસ)	2	2	5	5	6	3	2	6	4	0	4
માણસો/દિવસ	10	4	6	4	16	14	8	6	8	0	12

- 3 (a) સિભ્યુલેશન એટલે શું ? તથા સિભ્યુલેશન મોડેલનાં વર્ગીકરણની કેટેગરી 6
જણાવો તથા સિભ્યુલેશન ટેકનીકની મર્યાદા જણાવો.
(b) PERT નાં લક્ષણો જણાવો. 4
(c) પલાણ્ય બિંદુ વગરની નીચેની રમતનો ઉકેલ મેળવો. 3

B

$$A \begin{bmatrix} -4 & 6 \\ 2 & -3 \end{bmatrix}$$

અથવા

- 3 (a) સિભ્યુલેશનનાં પ્રકારો જણાવો તથા રીઅલ લાઈફ પ્રોબ્લેમ્સ (real life problems) નો ઉકેલ મેળવવા માટે સિભ્યુલેશનનાં ઉપયોગો જણાવો.
તથા સિભ્યુલેશનનાં ગેરતાખો જણાવો.
(b) PERT ની મર્યાદા જણાવો. 3
(c) નીચે આપેલ રમતનું પલાણ્ય બિંદુ શોધો તથા તેનો ઉકેલ મેળવો. 3

B

$$A \begin{array}{ccccc} I & II & III & IV & V \\ \hline I & -2 & 0 & 0 & 5 & 3 \\ II & 3 & 2 & 1 & 2 & 2 \\ III & -4 & -3 & 0 & -2 & 6 \\ IV & 5 & 3 & -4 & 2 & -6 \end{array}$$

- 4 (a) રમતનાં પ્રશ્નને સુરેખ આયોજનનાં પ્રશ્ન દ્વારા સમજાવો. 5
(b) સરસાઈનાં સિદ્ધાંતનો ઉપયોગ કરીને નીચેની રમતનો ઉકેલ મેળવો. 5

ખેલાડી B

$$\text{ખેલાડી } A \quad \begin{array}{cccccc} B_1 & B_2 & B_3 & B_4 & B_5 & B_6 \\ \hline A_1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ A_2 & 4 & 2 & 0 & 2 & 1 & 1 \\ A_3 & 4 & 3 & 1 & 3 & 2 & 2 \\ A_4 & 4 & 3 & 7 & -5 & 1 & 2 \\ A_5 & 4 & 3 & 4 & -1 & 2 & 2 \\ A_6 & 4 & 3 & 3 & -2 & 2 & 2 \end{array}$$

- (c) સાબિત કરો કે, જો રમતનો શ્રેણીક વિષમ સંમિત હોય તો રમતનું મૂલ્ય 3

થાય છે.

અથવા
3

[Contd.....

- 4 (a) રમતની સમસ્યામાં પ્રભાવિતાનાં નિયમો જગ્યાવો.
 (b) પલાણ્ય બિંદુ વગરની (2×2) શૂન્ય યોગ રમતનો ઉકેલ મેળવો.
 (c) નીચે આપેલ રમતનો ઉકેલ સિખલેક્ષની રીતે મેળવો.

B

$$A = \begin{bmatrix} A_1 & A_2 & A_3 \\ \begin{bmatrix} B_1 & B_2 & B_3 \end{bmatrix} \\ \begin{bmatrix} 5 & 3 & 7 \\ 7 & 9 & 1 \\ 10 & 6 & 2 \end{bmatrix} \end{bmatrix}$$

ENGLISH VERSION

- Instructions :**
- (1) As per the instructions no. 1 of the page no.
  - (2) Figures to the right indicate full marks of questions.
  - (3) Statistical tables would be given on request.
  - (4) Simple calculator can be used.

1 Answer the following questions.

- (1) Draw the network diagram from the following data.

Activity	a	b	c	d	e	f
----------	---	---	---	---	---	---

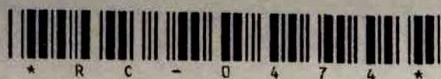
Previous

Activities	-	a	a	a	c,d	b,e
------------	---	---	---	---	-----	-----

- (2) If the game matrix $B = \begin{bmatrix} o & -p & -q \\ p & o & -r \\ q & r & o \end{bmatrix}$ and if $p > o, q < 0, r > 0$ then show that the optimum strategy for B is $\left[\frac{r}{k}, \frac{-q}{k}, \frac{p}{k} \right]$ where $k = p - q$.

- (3) Obtain the minimax and maximin value for the following game.

$$\begin{bmatrix} -1 & 9 & 6 & 8 \\ -2 & 10 & 4 & 6 \\ 5 & 3 & 0 & 7 \\ 7 & -2 & 8 & 4 \end{bmatrix}$$

RC-0474

M. Com. (Sem. III) Examination

November / December – 2018

Financial & Management Accounting : Paper - 8

Time : 2 Hours]

[Total Marks : 50]

સૂચના :

(1)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીયાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fillup strictly the details of signs on your answer book.	
Name of the Examination :	
M. COM. (SEM. III)	
Name of the Subject :	
FINANCIAL & MANAGEMENT ACCOUNTING : PAPER - 8	
Subject Code No. :	0 4 7 4
Section No. (1, 2,.....) : NIL	

Seat No.:

<input type="text"/>					
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Student's Signature

(2) પ્રશ્ન નં. 1 ફરજીયાત છે.

(3) પ્રશ્નની જમાણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ સૂચવે છે.

1 ટૂંકા પ્રશ્નો :

4

(અ) સોના લિમિટેડની 2017-18ના વર્ષને લગતી ભાષી નીચે પ્રમાણે છે :

વિગત	તા. 31-3-17		તા. 31-3-18	
	₹.	₹.	₹.	₹.
ઇક્સ્પોર્ટ શેરમૂડી	57,00,000		57,00,000	
નફા નુકસાન ખાતું	23,62,500		19,57,500	
બેંક લોન	57,37,500		51,97,500	
કરવેરાની જોગવાઈ	26,32,500		22,78,125	
રોકડ અને બેંક સિલક	23,87,500		26,75,000	

જો કાયમી ભિલકતોની કિમતમાં વર્તમાન પડતર પદ્ધતિ મુજબ વધારો તા. 31-3-2017ના રોજ રૂ. 25,35,000 અને તા. 31-3-2018ના રોજ રૂ. 55,55,000 હોય અને સ્ટોકની કિમતમાં વધારો અનુક્રમે રૂ. 5,40,000 અને રૂ. 8,10,625 હોય તો CCA મુજબ ગિયરીંગ હવાલાની ગણતરી કરો.

વેગાશ પડતરનો છવાલો

રૂ. 14,85,000

ધસારનો છવાલો

રૂ. 1,57,275

નાણાકીય કાર્યશીલ મૂડીનો છવાલો

રૂ. 5,10,975

- (બ) રૂપા લિમિટેડ એમ ધારે છે કે રૂ. 1,50,00,000ની કુલ ચોપડે દર્શાવેલ 3
કિમતનું એક વંત 12 વર્ષના વપરાશ પછી નકારું થઈ ગયેલ છે. આ વંતનું
આયુષ્ય 15 વર્ષ અને અંદાજીત ભંગાર કિમત 15 વર્ષના અંતે ચોખ્ખી
કિમતનાં 8% જેટલી છે. આ વંતની અંદાજીત બજારકિમત (12 વર્ષના અંતે)
રૂ. 36,00,000 છે. વંતની નિવૃત્તિ પર થયેલ નકો કે ગુકસાન શોધો અને
હિસાબી ધોરણ-10 મુજબ તેની નોંધ દર્શાવો.
- (ક) હિસાબી ધોરણ-10 મુજબ કાયમી મિલકતોના પુનઃમુલ્યાંકનાની જોગવાઈઓ. 3

- 2 રાજકુમાર કંપની લિમિટેડ પોતાનો માલ પરત થઈ શકે તેવા પાત્રમાં પૂરો પાંચ 14
છે. જો તે ગજા માસમાં પરત કરવામાં આવે તો ગ્રાહકોને તે અંગે દરેક પાત્ર હીથી
ઉધરાવેલ કિમતનાં 80% લેખે રૂ. 96 જમા આપવામાં આવે છે. દરેક પાત્રની
મૂળકિમત રૂ. 70 છે. અને તેનું આયુષ્ય 7 વર્ષનું છે. જેને અંતે તેની ભંગાર કિમત
રૂ. 7.50 ગજાશે. તેમને નીચેની માહિતી આપવામાં આવી છે :

વિગત	પાત્રોની સંખ્યા
સ્ટોકમાં રહેલા પાત્રો (તા. 31-3-2017)	13,300
સ્ટોકમાં રહેલા પાત્રો (તા. 31-3-2018)	40,600
ગ્રાહકો પાસે રહેલા પાત્રો (તા. 31-3-2017)	7,350
ગ્રાહકો પાસે રહેલા પાત્રો (તા. 31-3-2018)	47,250
ગ્રાહકોને મોકલેલ પાત્રો	84,175
ગ્રાહકોએ પરત કરેલ પાત્રો	38,850
ઉપયોગી આયુષ્ય પૂરું થતાં ભંગાર પાત્રોની સંખ્યા	1,400
આગથી નાશ પામેલ પાત્રોની સંખ્યા	4,725
વર્ષ દરમિયાન ખરીદી (એકમદી રૂ. 50)	(?)

પરત થયેલા પાત્રો અંગે સમારકામ ખર્ચ રૂ. 4,775

ભંગાર પાત્રોની ઉપરોક્ત માહિતી પરથી પાત્રોનું વેપારખાતું અને પાત્રોની જોગવાઈ ખાતું

તૈયાર કરો. (જરૂરી ગણતરી જવાબના ભાગનું દર્શાવો)

અથવા

2 અમિત લિમિટેડ પોતાનો માલ પરત થઈ શકે તેવા ફ્રેસમાં વેચે છે. જે ત્રણ ભાસની મુદ્દતમાં પરત કરવાના હોય છે. જો ગ્રાહક તેમ કરે તો તેને 88% રકમ જમા આપવામાં આવે છે. ગ્રાહકને તે ફ્રેસ એકમદીઠ રૂ. 125ની કિંમતે પૂરા પાડવામાં આવે છે. તે અંગેની વિગતો નીચે મુજબ છે :

14

વિગત

	ફ્રેસની સંખ્યા
તા. 1-4-2017ના રોજ હાથ પર સ્ટોક	1,890
તા. 31-3-2018ના રોજ હાથ પર સ્ટોક	(?)
વર્ષ દરમિયાન ખરીદી (એકમદીઠ રૂ. 105)	5,480
ગ્રાહકોને મોકલેલ ફ્રેસ	(?)
ગ્રાહકોએ પરત કરેલા ફ્રેસ	6,600
ભંગાર તરીકે વેચેલ (એકમદીઠ રૂ. 50)	190
આગથી નાશ પામેલ	750
તા. 31-3-2018ના રોજ ગ્રાહકો પાસે સ્ટોક	950
તા. 1-4-2017ના રોજ ગ્રાહકો પાસે સ્ટોક	3,020
ગ્રાહકોએ રાખી મૂકેલ ફ્રેસ	5,670

તા. 31-3-2018 સુધીમાં ગ્રાહકો પાસેથી મળ્યા રૂ. 6,00,000

તા. 31-3-2018ના રોજ ફ્રેના દેવાદારોની બાકી રૂ. 4,70,000

હિસાબી ચોપડે દરેક ફ્રેના કિંમત રૂ. 70 આંકવામાં આવે છે.

ઉપરની વિગતો પરથી ફ્રેના સ્ટોકનું ખાતું, ફ્રેના અનામતનું ખાતું અને ફ્રેસના દેવાદારોનું ખાતું તૈયાર કરો.

3 ઓરેન્જના લિમિટેડનો ધંધો તા. 1-4-2017ના રોજ રૂ. 20,00,000ની

15

મૂડીથી શરૂ કરવામાં આવ્યો. તેમણે રૂ. 9,00,000નો માલ રૂ. 15 લેખે (એકમદીઠ) ખરીદો. અને હાથ પર રૂ. 1,00,000 રાખી બાકીની રકમમાં યંત્ર ખરીદું. જેનું આયુષ્ય 10 વર્ષ છે તા. 30-3-2018 સુધી કોઈ વ્યવહાર થયા નથી. નીચેના વ્યવહારો તા. 31-3-2018ના રોજ રોકડમાં થયા છે :

ખરીદી (16% એકમ શરૂઆતનાં સ્ટોકના) ..... રૂ. 1,32,000

છેવટનો સ્ટોક (લીફો પદ્ધતિ મુજબ) ..... 800 એકમ

વેચેલ માલની પડતર પર રૂ. 7,80,000 નફો ચંગાવી વેચાણ કરેલ છે.

મજૂરી ..... રૂ. 1,20,000

યંત્રના આયુષ્યના અંતે તેની ભંગારકિમત શૂન્ય રહેશે. વર્ષ દરમિયાન ભાવસપાઠી

250 પરથી 320ની થઈ છે.

[Contd.....]

વપરાશના હિવસે યંત્રની પુનઃસ્થાપના પડતર રૂ. 15,00,000 હતી યંત્રનો વપરાશ
ફક્ત તા. 31-3-2018ના રોજ થયેલ છે.
તમારે નીચેની પદ્ધતિ અનુસાર વાર્ષિક હિસાબો તૈયાર કરવાનાં છે :
(1) વર્તમાન ખરીદશક્તિ પદ્ધતિ અનુસાર (CPP)
(2) વર્તમાન પડતર હિસાબી પદ્ધતિ મુજબ (CCA)

અથવા

3 તા. 31મી માર્ચ, 2017ના રોજ વિભૂતિ કુપની લિમિટેડનાં ચોપડામાંથી 14
નીચેની માહિતી મળે છે :

ઠક્કાયટી શેરમૂડી	રૂ. 40,00,000	અનામતો	રૂ. 16,20,000
ધનો	રૂ. 45,00,000	લેણાદારો	રૂ. 15,80,000
12%ના ડિબેન્ચર્સ	રૂ. 18,00,000	રોકડ-બેંક સિલક	રૂ. 11,50,000
દેવાદારો	રૂ. 12,50,000	સ્ટોક (6,000 એકમો)	રૂ. 21,00,000

તા. 31-3-2018ના રોજ પુરા થતાં વર્ષ દરમિયાનનાં વ્યવહારો :

દેચાણ (5,500 એકમો)	રૂ. 30,25,000
ખરીદી (3,500 એકમો)	રૂ. 14,00,000
વહીવટી ખર્ચ	રૂ. 1,00,000
મજૂરી	રૂ. 75,000

અન્ય માહિતી :

- (1) તા. 31મી માર્ચ, 2018ના રોજ દેવાદારો અને લેણાદારોની બાકીઓ અનુકૂળ
રૂ. 18,00,000 અને રૂ. 16,80,000 હતી.
- (2) ધનો પર 10% લેખે ઘસારો ગણાય છે.
- (3) ડિબેન્ચર પર વ્યાજ તા. 31-3-2018ના રોજ ચૂકવેલ છે.
- (4) છેવટનાં સ્ટોકનું મૂલ્યાંકન ફિફો (FIFO) પદ્ધતિ મુજબ કરવામાં આવે છે.
- (5) સામાન્ય ભાવ સૂચકઅંક નીચે મુજબ હતી.

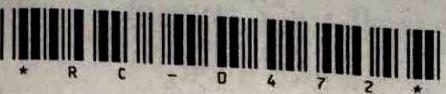
1લી એપ્રિલ, 2017 : 200   વર્ષ દરમિયાન સરેરાશ : 240

31મી માર્ચ, 2018 : 300

વર્તમાન ખરીદશક્તિ પદ્ધતિ મુજબ ભાવસપાટીમાં ફેરફારની અસર આપ્યા
બાદ તા. 31-3-2018ના રોજ પુરા થતાં વર્ષ માટેના વાર્ષિક હિસાબો તૈયાર
કરો.

4 દૂંગનોંધ લખો : (કોઈપણ ગ્રામ)

- (1) વિદેશમાં રોકાણ કરવાના કારણો
- (2) શાખપત્રનાં પ્રકારો
- (3) આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાકીય સંચાલનના મૂળભૂત પ્રશ્નો
- (4) રોકાણોની ચાલુ ચોપડે કિમત
- (5) પાત્રોનું સ્ટોક ખાતું અને પાત્રોનું વેપાર ખાતું.

RC-0472

M. Com. (Sem. III) Examination
November / December - 2018
Advanced Statistics : Paper - IX

Time : 2 Hours]

[Total Marks : 50

સૂચના :

(1)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
 Fillup strictly the details of signs on your answer book.

Name of the Examination :

■ M. COM. (SEM. III)

Name of the Subject :

■ ADVANCED STATISTICS : PAPER - IX

■ Subject Code No. : 0 4 7 2 ■ Section No. (1, 2,.....) : Nil

Seat No. :

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

- (2) જમણીબાજુના અંક પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.
- (3) સાંજ્યિકીય કોષ્ટક વિનંતી કરવાથી આપવામાં આવશે.
- (4) સાદા કેલ્ક્યુલેટરનો ઉપયોગ કરી શકશે.

1	નીચેનાં પ્રશ્નોના જવાબ આપો :	10
	(1) વરદી સપાઠી અને બફર સ્ટોક સમજાવો.	3
	(2) એક બિલ્ડિંગ કોન્ટ્રાક્ટર પાસે 60 ખોટ છે. જેમાં દરેક ખોટ દીઠ એક મકાન બાંધી શકે છે. તે બે પ્રકારનાં મકાનો A અને B બાંધવા ઈચ્છે છે. A પ્રકારનાં મકાનો કરતાં, B પ્રકારનાં મકાનો ઓછામાં ઓછા ત્રણ ગણા હોય તેમ તે ઈચ્છે છે. જો તે દરેક A પ્રકારનાં મકાન દીઠ રૂ. 25,000 અને B પ્રકારના મકાન દીઠ રૂ. 20,000 નફો લેવા ઈચ્છતો હોય તો મહત્તમ નફો મેળવવા માટે દરેક પ્રકારનાં કેટલા મકાનો બાંધવા જોઈએ ? આ માહિતીને સુરેખ આયોજનના ગણિતીય સ્વરૂપમાં રજૂ કરો.	2
	(3) સુરેખ આયોજનમાં ઘટચલ અને વધચલ વચ્ચેનો તફાવત ઉદાહરણ આપી સમજાવો.	3
	(4) પેરેટોનો નિયમ ક્યું પૃથ્વકરણ સમજાવે છે ? તે નિયમ લખો.	2
2	(a) સુરેખ આયોજનનો ઉપયોગ વિવિધ ક્ષેત્રોમાં કેવી રીતે થાય છે તેની ચર્ચા કરો.	6
	(b) નીચે આપેલી સુરેખ આયોજન સમસ્યાનો ઉકેલ સિભલેક્ષ પદ્ધતિથી મેળવો. પ્રતિબંધો: $2x_1 + x_2 \leq 100$, $4x_1 + 3x_2 \leq 240$, $x_1 \geq 0$, $x_2 \geq 0$ ને આધીન રહીને $Z = 7x_1 + 5x_2$ ને મહત્તમ બનાવો. અથવા	7

- 2 (a) સુરેખ આયોજન સમસ્યાના ઉકેલ માટેની બે તબક્કાની પદ્ધતિ સમજાવો. 6
 (b) નીચેની સુરેખ આયોજન સમસ્યાનો ઉકેલ Big-M પદ્ધતિથી મેળવો. 7

પ્રતિબંધો :

$20x_1 + 30x_2 \geq 900, 40x_1 + 30x_2 \geq 1200,$
 $x_j \geq 0 (j = 1,2)$ ને આધીન રહીને, $Z = 60x_1 + 80x_2$ ને
 ન્યૂનતમ બનાવે તેવી x_1 અને x_2 ની કિંમતો શોધો તથા Z ની ન્યૂનતમ કિંમત શોધો.

- 3 (a) આપેલ સમય T માં જાણીતી માંગવાળું આર્થિક વરદી જથ્થા (EOQ) 7
 નું મોડેલ સમજાવો.
 (b) વિકૃતતા એટલે શું ? સુરેખ આયોજન સમસ્યામાં વિકૃતતા છે એમ ક્યારે
 કહી શકાય ? તેવી પરિસ્થિતિમાં ઉકેલ કેવી રીતે મેળવશો ? 7

અથવા

- 3 (a) અમુક મર્યાદાઓવાળું આર્થિક વરદી જથ્થા (EOQ) નું મોડેલ સમજાવો 7
 તથા એના વિવિધ સૂત્રો મેળવો.
 (b) નીચેની સુરેખ આયોજન સમસ્યાનો ઉકેલ બે તબક્કાની રીતે મેળવો : 7
 પ્રતિબંધો: $3x_1 + 2x_2 + x_3 \leq 3, -2x_1 - x_2 - 2x_3 \leq -3,$
 $x_1, x_2, x_3 \geq 0$ ને સંતોષે તે રીતે $Z = x_1 + x_2 + 3x_3$
 ને ન્યૂનતમ બનાવો.

- 4 (a) વળતર વાળું EOQ મોડેલ સમજાવો તથા એના વિવિધ સૂત્રો મેળવો. 6
 (b) એક કંપની પોતાની વસ્તુનાં ઉત્પાદન માટે એક વરદીમાં 200 એકમો
 હોય તેવી વાર્ષિક 6 વરદીઓ મૂકે છે. દરેક વરદી મૂકવાનો ખર્ચ રૂ. 600
 છે. અને જથ્થા ધારણા ખર્ચ 40% છે. જ્યારે એકમદીઠ કિંમત રૂ. 40 છે.
 વૈજ્ઞાનિક માલસંગ્રહ નીતિનો અમલ ન કરવાથી કંપનીને જતી ખોટ શોધો.
 તથા ભવિષ્ય માટેની તમારી ભલામણ જણાવો.

અથવા

- 4 (a) અધ્યતની છૂટ સાથેનું સમાન માંગ દરવાળું તેમજ અસીમિત વરદી 8
 જથ્થાવાળું આર્થિક વરદી જથ્થાનું માળખું સમજાવો.
 (b) એક food-park માં એક પિલ્ઝા બનાવવાનો ખર્ચ રૂ. 30 છે, અને તેની 5
 વેચાણકિંમત રૂ. 50 છે. દિવસનાં અંતે ન વેચાયેલા પિલ્ઝા નકામાં બની
 જાય છે. જો પિલ્ઝાની માંગ નીચે પ્રમાણે હોય અને દરરોજની માંગ તેના
 આગલા દિવસની માંગ પર આધારિત ન હોય તો તે food-park માં દૈનિક
 કેટલા પિલ્ઝા બનાવવા જોઈએ ?

માંગ (પિલ્ઝા) - થી ઓછા	100	101	102	103	104	105	106
દિવસોની સંખ્યા	12	30	60	124	168	192	200

RA-0475
M. Com. (Sem. III) Examination
December - 2018
Financial & Management Accounting : Paper-IX

Time : Hours]

[Total Marks :

સૂચના :

● રીતે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખાયાયા.
 Fillup strictly the details of → signs on your answer book.

Name of the Examination :

→ **M. COM. (SEM. III)**

Name of the Subject :

→ **FINANCIAL & MANAGEMENT ACCOUNTS - IX**

Subject Code No. : **0 4 7 5** → Section No. (1, 2,.....) : **Nil**

Seat No. :

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

- (2) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.
- (3) જરૂરી ગણતરી જવાબના ભાગડુપે દર્શાવો.

1 માન્યા મુજબ જવાબ આપો :

(અ) નીચેની માહિતી પરથી પૂર્ણ એકમોનું પત્રક તૈયાર કરો :

4

(1) અસામાન્ય બગાડનું ખાતું

વિગત	એકમો	રકમ (રૂ.)	વિગત	એકમો	રકમ (રૂ.)
પ્રક્રિયા ખર્ચ	2000	40,000	રોકડ ખાતે	2000	6,000
			ખોટ પડતરનાં ન.નુ. ખાતે	-	34,000
	2000	40,000		2000	40,000

- (2) શરૂઆતનો સ્ટોકનાં એકમો (?) જેની કુલ પડતર રૂ. 50,000 છે.
 જેની પૂર્ણતાની કક્ષા માલસામાન 100%, મજૂરી 60% અને પરોક્ષ
 ખર્ચ 50%.

- (3) કુલ ભંગારનાં એકમો 5000, જેની પૂર્ણતાની કક્ષા : માલસામાન 100%, મજૂરી 80% અને પરોક્ષ ખર્ચ 70%.
- (4) સામાન્ય બગાડ-કુલ દાખલ કરેલ એકમોનાં 10% છે.
- (5) આખર સ્ટોકનાં એકમો 7500.

પૂર્ણતાની કક્ષા :

માલસામાન- 90%, મજૂરી 70%, અને પરોક્ષ ખર્ચ 60%.

- (6) શરૂઆતનાં સ્ટોકનાં એકમો અને નવા દાખલ કરેલ એકમોનું પ્રમાણ 1 : 5નું છે.

- (બ) નીચેની માહિતી પરથી પ્રક્રિયા-IIIનું ખાતું તૈયાર કરો : 3

- (1) પ્રક્રિયા II ખાતેથી પ્રક્રિયા-III ખાતે લાવેલ ઉત્પાદન :
કુલ રૂ. 2,50,000 અને નફો 50,000
- (2) શરૂઆતનો સ્ટોક નથી.
- (3) માલસામાન, મજૂરી અને પ્રત્યક્ષ ખર્ચનું પ્રમાણ 5:4:1નું છે.
- (4) કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ પ્રાથમિક પડતરનાં 10% છે.
- (5) આખર સ્ટોક રૂ. 38,500
- (6) પ્રક્રિયા-IIIનો દેખીતો નફો 1,15,500
- (7) પ્રક્રિયા-III ખાતેથી તૈયાર માલનો સ્ટોક ફેરબદલી નફાનો ૬૨ પડતર ક્રમત પર $33\frac{1}{3}\%$ છે.

- (ક) નીચેની માહિતી પરથી ચાલુ કામ ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું તૈયાર કરો : 3

તા. 31-3-2018ના રોજ ચાલુ કામ ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતાની બાકી રૂ. 5,00,000 હતી.

અધ્રિલ, 2018ના મહિનાના વ્યવહારો (રૂ.) :

ચૂકવેલ પ્રત્યક્ષ મજૂરી ..... રૂ. 60,000

પૂરો પાડેલ પ્રત્યક્ષ માલસામાન ..... રૂ. 2,80,000

પૂરા થયેલ કામની પડતર ..... રૂ. 5,25,000

કારખાના પરોક્ષખર્ચ ..... રૂ. 1,20,000

જોબ માટે વિશિષ્ટ ખરીદી	રૂ. 12,000
પેટા-કરારનો ખર્ચ	રૂ. 8,000
પ્રત્યક્ષ ખર્ચ	રૂ. 9,000
સ્ટોરમાં પરત માલ	રૂ. 4,000

2 વિવેકાનંદ લિ.ની પ્રક્રિયા 'P' ની માહિતી નીચે મુજબ છે :

14

- (1) ચાલુ કામનો શરૂનો સ્ટોક : એકમો (?) જેણી કુલ પડતર રૂ. 35,200, જેમાં અનુકૂળ માલસામાન રૂ. 12,000, મજૂરી રૂ. 72,000 ને પરોક્ષ ખર્ચ રૂ. 16,000 સમાયેલા છે.
- (2) પ્રક્રિયામાં દાખલ કરેલ એકમો (?) જેણી કુલ પડતર રૂ. 4,65,500
- (3) ભંગારના એકમો 1400

પૂર્ણતાની કક્ષા : માલસામાન 100%, મજૂરી 80% અને પરોક્ષ ખર્ચ 80%.

- (4) સામાન્ય બગાડ કુલ દાખલ કરેલ એકમોનાં 5% છે. ભંગારની ઉપર્યુક્ત એકમદીઠ રૂ. 2.50 છે.
- (5) પૂર્ણ એકમોને માલસામાન એકમદીઠ પડતર રૂ. 25 છે અને તેના પૂર્ણ એકમો 19,000 છે.
- (6) આખર સ્ટોકનાં એકમો : સામાન્ય બગાડનાં એકમોનાં 40% છે.

પૂર્ણતાની કક્ષા : માલસામાન 100%.

મજૂરી 50% અને પરોક્ષ ખર્ચ 50%

- (7) પ્રક્રિયા 'Q'માં લઈ ગયેલ તૈયાર એકમો : (?)

- (8) પૂર્ણ એકમોને આધારે ગણોલ કુલ એકમદીઠ પડતર રૂ. 50 છે, જેમાં મજૂરી અને પરોક્ષખર્ચનું પ્રમાણ 2:3નું છે.

ઉપરની માહિતી પરથી તૈયાર કરો :

- (1) પૂર્ણ એકમોનું પત્રક
- (2) એકમદીઠ પડતર પત્રક
- (3) મૂલ્યાંકનનું પત્રક
- (4) પ્રક્રિયા-Pનું ખાતું
- (5) અસામાન્ય બગાડ/વધારાનું ખર્ચ.

અથવા

2 રાધા લિ. એક વસ્તુનું ઉત્પાદન કરે છે. જે વસ્તુનું ઉત્પાદન તૈયાર થતા પહેલા 14 તે ગ્રામ પ્રક્રિયામાંથી પસાર થાય છે અને તેને તૈયાર માલનાં સ્ટોક ખાતે લઈ જવામાં આવે છે :

ઉત્પાદનને લગતી માહિતી નીચે મુજબ છે :

વિગત	પ્રક્રિયા	પ્રક્રિયા	પ્રક્રિયા	તૈયાર માલ
	K	B	C	
	(રૂ.)	(રૂ.)	(રૂ.)	(રૂ.)
શરૂઆતનો સ્ટોક	(?)	24,000	(?)	60,000
પ્રત્યક્ષ માલસામન	(?)	42,000	60,000	-
પ્રત્યક્ષ ભજૂરી	(?)	30,000	32,000	-
પ્રત્યક્ષ ખર્ચ	10,000	5,000	30,000	-
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ	18,000	(?)	50,000	-
	(જે કારખાનાં પડતરના)			
	$16\frac{2}{3}\%$ છ.)			

શરૂઆતનાં સ્ટોકમાં સમાયેલ

આંતર પ્રક્રિયા નફો	-	4,000	4,000	22,000
નફાની ટકાવારી	પડતર ૫૨	ફેરબદલી	પડતર ૫૨	
	$33\frac{1}{3}\%$	કિંમત ૫૨ 20%	25%	-
આખર સ્ટોક	10,000	(?)	—	(?)
દેખીતો નફો	-	60,000	1,20,000	(?)

વધારાની માહિતી :

- (1) આખર સ્ટોકનું મૂલ્યાંકન કારખાના પડતર સ્તર પર ગણાતું (દરેક પ્રક્રિયામાં)
- (2) પ્રક્રિયા 'K' માં માલસામાનનો ખર્ચ શરૂઆતનાં સ્ટોકથી બમણો છે,
જ્યારે પ્રત્યક્ષ ભજૂરી શરૂઆતનાં સ્ટોકથી દોઢગણી છે.

- (3) આ સમય દરમ્યાનનું વેચાણ રૂ. 7,00,000 છે.
- (4) પ્રક્રિયા 'C' નો આખર સ્ટોક પ્રક્રિયા 'K'નાં શરૂઆતનાં સ્ટોકથી રૂ. 1,00,00
વધુ છે.
- (5) પ્રક્રિયા 'B'માં કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ પ્રત્યક્ષ માલસામાનનાં $16\frac{2}{3}\%$ છે.
ઉપરની મળતી પરથી તૈયાર કરો :
- (1) પ્રક્રિયાઓનાં ખાતાં
  - (2) તૈયાર માલનું સ્ટોક ખાતું
  - (3) ખરેખર મળેલ નફાનું પત્રક
  - (4) પાકા સરવૈયાનાં હેતુસર સ્ટોકનું મૂલ્ય.

3 નીચે આપેલા વ્યવહારોની હિન્દુસ્તાન લિ.ની પડતર ખાતાવહીમાં જરૂરી
આમનોંધ લખો : (બાબત જે જરૂરી નથી)
(બિન-સંકલિત પદ્ધતિએ હિસાબોનો ઉપયોગ થયો છે.)

14

રકમ (રૂ.)

(1)	કારખાના મરામત ખર્ચ પૂરો પાઠેલ માલસામાન	10,000
(2)	વહીવટી ઓફિસને પૂરો પાઠેલ માલસામાન	12,000
(3)	વેચાણ અને વિતરણ વિભાગને પૂરો પાઠેલ માલસામાન	15,000
(4)	મકાનનાં બાંધકામ માટે પૂરો પાઠેલ માલસામાન	4,00,000
(5)	સ્ટોર્સમાં આગને કારણે માલને નુકસાન (નોંધ : નફા પામેલ માલનાં 60% વીમાથી રક્ષિત છે.)	10,000
(6)	સ્ટોક ગણતરી વખતે જાણવા મળેલ ઘટ	6,000
(7)	એક જોબમાંથી બીજા જોબને આપેલ માલ	8,000
(8)	સ્ટોર્સમાં પરત કરેલ માલસામાન	9,000
(9)	ઉત્પાદન પર ચૂકવેલ રોયલ્ટી	5,00,000
(10)	અધૂરા કાર્યનાં કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ	15,000
(11)	ખામીવાળા ઉત્પાદનનાં લીધે કારખાના પરોક્ષ ખર્ચની ઓછી વસૂલાત	20,000

- (12) ગ્રાહકો દ્વારા તૈયાર માલ પરત (પડતર રૂ. 3,000)
 (વેચાણ કિમત રૂ. 4,000) ..... રૂ. 3,000
- (13) માલિકનો પી.એફ.માં ફાળો 2,000
- (14) ચાલુકામ ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતાની ઉધારબાજુનાં સરવાળા કરતા
 જમાબાજુનાં સરવાળામાં વધારો રૂ. 5,000
- (15) કારખાનાના પરોક્ષખર્ચની મકાન બાંધકામમાં વસૂલાત 2,00,000.

અથવા

3 (અ) નીચે તમને 31મી ઓક્ટોબર, 2018માં રોજ પૂરા થતા માસ માટે 11
 અધૂરા ખાતાઓ આપવામાં આવ્યાં છે :

માલસામાન નિયંત્રણ ખાતું

2018 (રૂ.)

ઓક્ટોબર, 1 બા.આ.લા. 54,000

ચાલુ કામ નિયંત્રણ ખાતું (રૂ.)

2018

ઓક્ટોબર, 1 બા.આ.લા. 6,000

તૈયાર માલ નિયંત્રણ ખાતું (રૂ.)

2018

ઓક્ટોબર, 1 બા.આ.લા. 75,000

કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ નિયંત્રણ ખાતું (રૂ.)

2018

ઓક્ટોબર, 1 બા.આ.લા. 45,000

ખરીદીનાં લેણાદારોનું ખાતું

2018

ઓક્ટોબર, 1 બા.આ.લા. 30,000

વધારાની માહિતી :

- (1) કારખાના પરોક્ષ ખર્ચમાંથી પ્રત્યક્ષ કામદાર કલાકનાં અંદાજીત દરને આધારે ધ્યાનમાં લેવાય છે. 2018નાં વર્ષના પરોક્ષ ખર્ચનો અંદાજ રૂ. 6,75,000 અને અંદાજીત કામદાર કલાકો 4,50,000.
- (2) 31-10-2018નાં રોજની ખરીદીનાં લેણદારોની બાકી રૂ. 15,000 અને ઓક્ટોબર, 2018નાં માસ દરમ્યાન લેણદારોને ચૂકવણી રૂ. 1,05,000.
- (3) તૈયાર માલનો સ્ટોક 31મી ઓક્ટોબર, 2018નાં રોજ રૂ. 66,000 છે.
- (4) મહિના દરમ્યાન વેચેલ માલની પડતર રૂ. 1,95,000 હતી.
- (5) 31મી ઓક્ટોબર, 2018નાં રોજ કારખાનામાં એક જ જોબનું કામ વધ્યું છે. પ્રત્યક્ષ મજૂરીનો ખર્ચ રૂ. 3,000 પડતરનાં રેકર્ડમાં દર્શાવે છે અને રૂ. 6,000 પ્રત્યક્ષ માલસામાનનો ખર્ચ ઉધારેલ છે.
- (6) ઓક્ટોબર, 2018માં કુલ કામદાર કલાકો 28200, કારખાનાનાં બધા કામદારો એક સરખા દરે કમાણી કરે છે.
- (7) ઓક્ટોબર, 2018માં થયેલ બધા કારખાના ખર્ચની ખતવણી થયેલ છે.

(અ) શોધી કાઢો :

- (1) ઓક્ટોબર, 2018માં માલસામાનની ખરીદી
- (2) ઓક્ટોબર, 2018માં પૂર્ણ થયેલ માલની પડતર
- (3) ઓક્ટોબર, 2018માં ઉત્પાદનને ફાળવેલ પરોક્ષ ખર્ચાઓ

(બ) નીચેનાં ખાતા તૈયાર કરો :

- (1) ચાલુ કામ નિયંત્રણ ખાતું
- (2) માલસામાન નિયંત્રણ ખાતું
- (3) કારખાના પરોક્ષખર્ચ ખાતું

(બ) નીચેની માહિતી પરથી સામાન્ય ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું તૈયાર કરો : 3

- (1) પડતર ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતાની શરૂઆતની બાકી 1,28,200
- (2) વેચાણ પડતરની આખરની બાકી રૂ. 6,88,200
- (3) માલસામાનની ખરીદી રૂ. 1,20,000
- (4) કારખાના પરોક્ષખર્ચ રૂ. 60,000
- (5) ઓફિસ પરોક્ષખર્ચ રૂ. 40,000
- (6) વેચાણ પરોક્ષખર્ચ રૂ. 6,000
- (7) અસામાન્ય અનઉત્પાદક સમયની ચૂકવેલ મજૂરી રૂ. 5,000

[Contd...]

4 ટૂંકનોંખ લખો : (ગમે તે ત્રણા)

12

- (1) પડતર અંકુશ અને પડતર ઘટાડા વચ્ચેનો તફાવત
- (2) પડતર ઘટાડાનાં કાર્યક્રો
- (3) સંકલિત હિસાબી પદ્ધતિ મુજબ જરૂરી આમનોંખો (આંકડા સાથેની)
- (4) આંતર ફેરબદ્ધલી નશે
- (5) પૂર્ણ એકમોનું મૂલ્યાંકન (ઉદાહરણ સાથે).

ENGLISH VERSION

Instructions :

- (1) As per the instruction no. 1 of page no. 1.
- (2) Right side indicate full marks of the question.
- (3) Show the necessary working note as part of answer.

1 Give the answer as per instruction :

(a) From the following information prepare a statement of equivalent units.

(1) Abnormal Loss A/c.

Particulars	Units	Rs.	Particulars	Units	Rs.
To Process A/c.	2000	40,000	By Cash A/c.	2000	6,000
			(Scrapped)		
			By Costing P&L		
			A/c. (Loss)	-	34,000
	2000	40,000		2000	40,000